

KRIS VITAKER

POČINJEMO
OD KRAJA

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Chris Whitaker

WE BEGIN AT THE END

Copyright © 2020 by Chris Whitaker

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za moju malu odmetnicu

Čim nešto vidite, dignite ruku.
Nije bitno da li je opušak ili prazna limenka soka.
Čim nešto vidite, dignite ruku.
Ništa ne pipajte.
Samo dignite ruku.

Varošani su se spremili da pođu. Kretali su se u liniji, na dvadeset koraka jedno od drugog, tako da je stotinu očiju bilo uprto u tle, ali svejedno se nisu razmicali, kao nekakva koreografija prokletih.

Iza njih je gradić ostao prazan, a vesti su ugušile odjek dugog bezbrižnog leta.

Zvala se Sisi Redli. Imala je sedam godina. Plavu kosu. Većina ju je poznavala, pa šef Dubojs nije morao da deli fotografije.

Vok je držao najdalju stranu. Bilo mu je petnaest godina i nije znao za strah, a kolena su mu klecala pri svakom koraku.

Marširali su po šumi kao vojska koju su predvodili panduri sevajući baterijskim lampama; između stabala nazirao se okean, daleko dole, ali devojčica nije umela da pliva.

Pored Voka bila je Marta Mej. Zabavljali su se tri meseca, ograničeni na ljubakanje, pošto joj je tata sveštenik u Episkopalnoj crkvi Litl Bruk.

Bacila je pogled ka njemu. „I dalje bi da budeš pandur?“

Vok je zurio u Dubojša, kako hoda pognute glave dok na njegovim plećima počiva breme poslednje nade.

„Videla sam Star“, nastavila je Marta. „Na čelu, sa svojim ocem. Plakala je.“

Star Redli, sestra nestale devojčice. Martina najbolja drugarica. Bili su vrlo vezani međusobno. Nedostajao je samo jedan.

„Gde je Vinsent?“, upitala je.

„Možda je na drugoj strani.“

Vok i Vinsent bili su kao braća. Sa devet godina rasekli su dlanove, pribili ih jedan uz drugi i zavetovali se jedan drugome na odanost koja prevazilazi sve.

Više nisu govorili, već su samo posmatrali tle prolazeći pored Sanset rouda, pored zapisa, a njihove skečerice su razmicale lišće. Vok je davao sve od sebe da bude što usredsređeniji, ali ipak mu je skoro promaklo.

Deset koraka od Kabrila, Državnog puta 1, šest stotina milja od kalifornijske obale. Ukopao se u mestu, pa digao pogled i video kako red odmiče bez njega.

Čučnuo je.

Cipela je bila mala, od crvene i bele kože. Kopča u boji pozlate.

Jedan auto na putu usporio je prilazeći, farovi su pratili krivinu sve dok ga nisu obasjali.

Tada ju je video.

Duboko je udahnuo i digao ruku.

PRVI DEO

•

Odmetnica

1

Vok je stajao na ivici grozničave gomile sveta. Neke od njih poznao je od svoga, a neke od njihovog rođenja.

Vikendaši s kamerama, izgoreli od sunca i nasmejani, a ne znaju da voda ne guli samo drvenu građu.

Ekipa lokalnih vesti, reporterka iz *KCNR*. „Šefe Vokeru, možemo li da dobijemo izjavu?“

Nasmešio se, zabio šake dublje u džepove i taman krenuo da se provuče kroz gomilu kada se okupljenim ljudima oteo zajednički uzdah.

Isprekidana buka prolomila se kada se krov urušio i upao u vodu. Komad po komad, temelj se ogolio tako da je izgledao grubo i kao kostur, kao da dom nije ništa drugo do obična kuća. Pripadala je porodici Ferlou otkad Vok zna za sebe, a kada je bio klinac nalazila se na pola jutra od okeana. Pre godinu dana zabranjen joj je pristup, pošto se litica odlamala i povremeno su dolazili ljudi iz Kalifornijskog zavoda za zaštitu životne sredine da mere i vrše procene.

Čulo se škljocanje kamera i neprilično uzbuđenje dok je šindra padala kao kiša, a prednji trem ostao da visi. Milton, kasapin, čučnuo je na jedno koleno i opalio sjajan snimak u trenutku kada se jarbol nakrivio i zastava zavijorila na povetarcu.

Mlađi klinac Talouovih prišao je preblizu. Majka ga je šćepala za okovratnik i povukla tako snažno da je tresnuo na dupe.

Iza njih sunce se obrušavalo skupa sa kućom, rasecajući vodu usecima narandžastim, ljubičastim i raznoraznih neznanih boja. Reporterka je dobila svoj prilog, ispraćajući parčence prošlosti koje je toliko neznatno da se jedva računa kao istorija.

Vok se osvrnuo i ugledao Dikija Darka, koji je bezizražajno stajao i gledao. Bio je orijaškog stasa, skoro dva i deset visok. Bavi se nekretninama i poseduje nekoliko kuća u Kejp Hejvenu i klub na plaži Kabrilo, jednu od onih birtija u kojima raskalašnost mušteriju košta deset kinti i komadić duše.

Stajali su još ceo sat, a Voku su utrnule noge pre nego što se trem konačno predao. Gledaoci su odoleli porivu da aplaudiraju, pa su se okrenuli i vratili roštilju, pivu i logorskim vatrama koje su palacajući obasjavale Vokovu večernju patrolu. Razigrani plamen bacao je svetlost i po kamenoj ploči, sivom zidu nalik na liniju, koji je bio podignut samo od suvog maltera, ali još istrajava. Iza njega je bio zapis, veliki hrast, toliko širok da su mu grane poduprte rakljama. Starina za koju Kejp Hejven daje sve od sebe da je sačuva.

Vok se jednom popeo na to drvo, zajedno s Vinsentom Kingom, u jednom vremenu toliko udaljenom od sadašnjosti da se jedva i računa da ga je bilo. Jednu uzdrhtalu šaku spustio je na pištolj, drugu na opasač. Nosio je kravatu, okovratnik mu je bio uštirkan, cipele uglačane. Neki su se divili tome kako je on prihvatio gde mu je mesto, dok su ga drugi upravo zbog toga sažaljevali. Voker, kapetan broda koji nikada ne isplavljava iz luke.

Spazio je devojčicu kako se kreće suprotno od gomile, držeći brata za ruku dok se on upire da održi korak s njom.

Dačes i Robin, deca iz porodice Redli.

Presreo ih je napola trčeći, jer je znao sve što se ima znati o njima.

Dečaku je bilo pet godina i nemo je plakao, a devojčica tek što je napunila trinaest i nikada nije plakala.

„Vaša majka“, kazao je, ne kao da postavlja pitanje već izjavljuje tako tragičnu činjenicu da devojčica čak nije ni klimnula, već se samo okrenula i povela ga.

Išli su polumračnim ulicama, kroz zatišje ispunjeno urednim drvenim ogradicama i svicima. Mesec se dizao nad njima, navodeći i rugajući se, baš kao već trideset godina. Mimo veličanstvenih kuća, stakla i čelika što se bore protiv prirode, vidikovac tako stravične lepote.

Niz Đenez, gde Vok i dalje živi u staroj kući svojih roditelja, pa na Ajvi Renč roud, gde je pogled pukao na kuću Redlijevih. Roletne s kojih se guli farba, prevrnuti bicikl pored koga leži točak. U Kejp Hejvenu sve što nije savršeno kao da je čisto crnilo.

Vok se odvojio od dece i potrčao uz prilaz, a iznutra se nije videlo nikakvo svetlo osim sijanja televizora. Osvrnuvši se, video je da Robin još plače a Dačes i dalje gleda pravo ispred sebe, neumoljivo i kao da ne oprašta.

Zatekao je Star na kauču, pored nje bocu, ovoga puta nije bilo pilula, jedna cipela navučena a druga noga bosa, sitni prsti, lakirani nokti.

„Star.“ Kleknuo je i potapšao je po obrazu. „Star, budi se.“ Govorio je smireno jer su deca stajala kod vrata, Dačes je jednom rukom grlila brata dok se on priljubljavao uz nju kao da više nema nijednu kost u svom sitnom telu.

Rekao je devojčici da pozove hitnu.

„Već jesam.“

Zadigao je palčevima Starine očne kapke, ali nije video ništa osim beonjača.

„Hoće li biti dobro?“ Bio je to dečakov glas.

Vok se osvrnuo nadajući se da će čuti sirene, pa je začkiljio gledajući nebo obasjano logorskim vatrama.

„Možeš li da odeš i pogledaš da li hitna stiže?“

Dačes ga je pročitala i izvela Robina napolje.

Star se tada stresla, malo povratila i opet stresla, kao da je bog ili Smrt drži za dušu i čupa je iz njenog tela. Vok je čekao,

prošle su tri decenije od Sisi Redli i Vinsenta Kinga, ali Star je i dalje pijano trabunjala o večnosti, sudaru prošlosti i sadašnjosti, sili koja vrti budućnost kao da je čigra koja se nikada neće ispraviti.

Dačes će se voziti s majkom. Vok će povesti Robina.

Gledala je sve vreme dok su bolničari radili svoj posao. Nije ni pokušao da se nasmeši i bila mu je zahvalna na tome. Bio je proćelav, znojav i možda umoran od spasavanja onih što su toliko rešeni da umru.

Neko vreme su ostali ispred kuće, a vrata su bila otvorena prema Voku, koji je baš kao i uvek bio tu i držao je Robina za rame. Robinu je to bilo potrebno, ta uteha koju pruža odrasla osoba, privid bezbednosti.

U kući preko puta zavese su se pomerile dok su senke prolazile iza njih nemo osuđujući. A onda, na kraju ulice, videla je klince iz svoje škole kako pedalaju iz sve snage, zajapureni u licima svi do jednog. Vesti se brzo šire u gradiću u kome administrativni propisi vrlo često izbijaju na naslovne strane.

Dva dečaka zaustavila su se pored patrolnih kola i pustila bicikle da padnu. Viši od njih dvojice bio je zadihan a kosa mu se slepila od znoja dok je lagano išao ka kolima hitne pomoći.

„Je li mrtva?“

Dačes je digla glavu, pogledala ga pravo u oči i nije skretala pogled. „Odjebi.“

Motor je zagrmeo dok su se vrata zatvarala. Zatamnjeno staklo prigušilo je sliku sveta.

Automobili su skretali u krivinama sve dok nisu stigli na vrh brda, ostavljajući iza leđa Tihi okean, gde je stenje izbijalo iznad površine kao glave davljenika.

Gledala je svoju ulicu sve do samog kraja, sve dok drveće nije pružilo krošnje i spojilo se na Pensakoli, kao da su grane šake spojene u molitvi za jednu devojčicu i njenog brata, kao

i za tragediju koja je počela davno pre njihovog rođenja i koja se i dalje odmotava.

Noć se nastavila na druge istovetne noći, a svaka od njih je potpuno gutala Dačes da je ona vrlo dobro znala da nikada više neće dočekati dan – ne kao što ga druga deca dočekuju. Bolnica je bila Vankor Hil i Dačes ju je predobro poznavala. Kada su joj odneli majku, ostala je da stoji na uglačanom podu na kome su se odražavala svetla s tavanice, netremice gledajući vrata dok je Vok uvodio Robina. Prišla im je i uzela brata za ruku, pa ga je povela prema liftu kojim su se popeli na sprat. U prostoriji namenjenoj porodicama bolesnika, u kojoj su svetla bila prigušena, sastavila je dve stolice. Preko puta je bila ostava i Dačes je sama uzela meku ćebad i onda napravila ležaj od onih stolica. Robin je stajao kao da mu je neprijatno i ne zna šta da radi, a umor ga je savladavao i oči su mu bile opervažene jezivim podočnjacima.

„Hoćeš li da piškiš?“

Klimnuo je glavom.

Odvela ga je u kupatilo, sačekala nekoliko trenutaka, pa se postarala da dobro opere ruke. Našla je pastu za zube, istisla malo na prst i istrljala mu zube i desni. Ispljunuo je, a ona mu je obrisala usta.

Pomogla mu je da se izuje, pa da se preko rukonaslona popne na stolice, gde se ušuškao kao neka životinja pre nego što ga je pokrila.

Samo su mu oči virile. „Nemoj da me ostavljaš.“

„Nikada.“

„Da li će mama biti dobro?“

„Da.“

Isključila je televizor, tako da je u prostoriji zavladao mrak u kome su se samo crvenela svetla za slučaj opasnosti, ali dovoljno slabašno da je on zaspao pre nego što je stigla do vrata.

Stajala je obasjana svetlošću halogenih sijalica, leđima okrenuta vratima. Sat kasnije i Vok se ponovo pojavio, zevajući kao da ima razloga za to. Dačes zna kako njegovi dani izgledaju, vozi se auto-putem Kabrilo, prelazi sve te savršene milje od Kejp Hejvena do obzorja, a svaki treptaj oka kao da je fotografija takvog raja da ljudi dolaze s drugog kraja zemlje da ga nađu i da tu kupe kuće koje su prazne po deset meseci godišnje.

„Da li je zaspao?“

Klimnula je glavom.

„Išao sam da obiđem vašu majku, biće dobro.“

Ponovo je klimnula.

„Možeš da uzmeš nešto, sok, aparat je pored...“

„Znam.“

Osvrnula se kako bi se uverila da njen brat duboko spava i da se neće pomeriti dok ga ona ne probudi.

Vok joj je pružio novčanicu od jednog dolara, a ona ju je nevoljno prihvatila.

Pošla je niz hodnike, kupila sok, ali nije ga popila. Sačuvaće ga za Robina kada se on probudi. Gledala je u odeljke pored kojih je prolazila, slušajući zvuke rađanja, suza i života. Videla je ljuštore u koje su se ljudi pretvorili, toliko prazne da je znala kako se neće oporaviti. Panduri su vodili neke rđave ljude tetoviranih ruku i krvavih lica. Osećala je smrad pijanica, belila, povraćanja i govana.

Prošla je pored jedne medicinske sestre, koja joj se nasmešila jer ju je većina njih već viđala, samo još jedno dete kome su podeljene loše karte.

Kada se vratila, videla je da je Vok pomerio dve stolice do vrata. Proverila je kako joj je brat, pa sela.

Vok joj je ponudio žvakaću gumu, ali odmahнула je glavom.

Osećala je da on želi da razgovara s njom, da joj sere o promeni, kako je ovo samo trenutna nezgoda na dugom putu, kako će sve biti drugačije.

„Nisi pozvao.“

Gledao ju je.

„Socijalno. Nisi pozvao.“

„Trebalo bi.“ Kazao je to tužnim glasom, kao da je izneverio nju ili značku, nije znala šta.

„Ali nećeš.“

„Neću.“

Pustio je stomak, od koga mu se smeđa košulja zategla. Obrazi su mu bili dežmekasti i rumeni kao da je dečak kome roditelji uvek udovoljavaju i nikad mu ništa ne odbijaju, a lice mu je bilo toliko otvoreno da nije mogla ni da zamisli kako on ima i jednu jedinu tajnu. Star je govorila da je on sasvim dobar čovek, kao da tako nešto uopšte postoji.

„Trebalo bi da se naspavaš.“

Sedeli su tako sve dok zvezde nisu ustuknule pred razdanjem, a mesec zaboravio gde mu je mesto i zadržao se kao mrlja na novom danu, kao podsetnik na sve što se zbilo. Naspram njih bio je prozor. Dačes je stala pred staklo i naslonila glavu ka drveću i vetru koji lagano prestaje da duva. Čuju se ptice. U daljini je ugledala pučinu, tačkice koje su zapravo brodovi što gmižu preko talasa.

Vok se nakašljao. „Tvoja majka... da li je neki muškarac...“

„Uvek postoji neki muškarac. Kad god se na ovom svetu desi nešto skroz sjebano, uvek se tu mota neki muškarac.“

„Dark?“

Uspravila se.

„Ne možeš da mi kažeš?“, upitao je.

„Ja sam odmetnica.“

„Dabome.“

Nosila je mašnu u kosi i često je petljala s njom. Bila je premršava, previše bleđa i previše lepa, baš kao njena majka.

„Tamo dole se upravo rađa beba.“ Vok je promenio temu.

„Kakvo će joj ime dati?“

„Ne znam.“

„Kladim se u pedeset dolara da neće biti Dačes.“

Nežno se nasmejao. „Egzotičnost kao posledica retkosti. Znaš da je trebalo da budeš Emili.“

„A boli – mora da su oluje.“*

„Dabome.“

„Tu pesmu Robinu još nije pročitala.“ Dačes je sela, prekrstila noge, protrljala mišić, a patike su joj bile raspertlane i iznošene. „Da li je ovo moja oluja, Vok?“

Srknuo je kafu, kao da traga za odgovorom na nemoguće pitanje. „Meni se Dačes dopada.“

„Probaj ti da se tako zoveš neko vreme. Da sam bila dečak, možda bih se zvala Sju.“** Zavalila je glavu i gledala neonke kako trepere. „Ona želi da umre.“

„Ne želi. Ne smeš tako da razmišljaš.“

„Ne mogu da se odlučim da li je samoubistvo najsebičniji ili najnesebičniji čin.“

U šest sati jedna sestra ju je odvela.

Star je ležala u bolničkom krevetu više kao senka nego živo biće, a još manje kao majka.

„Vojvotkinjo*** od Kejp Hejvena“, rekla je smešeći se, ali vrlo slabašno. „Sve je u redu.“

Dačes ju je samo gledala, a onda se Star zaplakala, pa je Dačes prešla preko sobe i prislonila obraz uz majčine grudi, pitajući se kako to da joj srce i dalje kuca.

Ležale su tako zajedno usred praskozorja, a dan je bio svež, ali nije bio vedar niti je obećavao, jer je Dačes znala da su obećanja laž.

„Volim te. Žao mi je.“

Bilo je mnogo toga što je Dačes mogla da kaže, ali u tom trenutku nije mogla da se seti ničega osim: „Volim te. Znam.“

* „Nada je stvorenje pernato“, Emili Dickinson – s engleskog prepevao Predrag Gvozdenović. (Prim. prev.)

** Aluzija na pesmu Džonija Keša *A Boy Named Sue*. (Prim. prev.)

*** *Dačes* (Dutches), na engleskom *vojvotkinja*. (Prim. prev.)

Na vrhu brda videlo se kako tle ponire. Sunce se uspinjalo po jarkoplavom nebu dok je Dačes, vozeći se pozadi pored svog brata, uzimala njegovu malu ruku u svoju.

Vok je lagano vozio patrolna kola niz njihovu ulicu, pa je stao ispred stare kuće i onda ušao za njima. Pokušao je da spremi doručak, ali kuhinjski elementi su bili toliko prazni da ih je ostavio i trknuo do *Rouzinog restorana*, pa se vratio s palačinkama i nasmešio se kada je Robin pojeo tri.

Nakon što je umila Robina i našla mu šta da obuče, Dačes je izašla i zatekla Voka kako sedi na stepeniku. Gledala je kako se Kejpt skromno budi, poštar prolazi, Brendon Rok iz kuće do njih izlazi i poliva travnjak. Dačes je istovremeno bila i tužna i srećna što niko nije ni trepnuo zbog toga što su patrolna kola parkirana ispred njihove kuće.

„Mogu li da te odvezem?“

„Ne.“ Sela je pored njega i vezala pertle.

„Mogu da odem po tvoju mamu.“

„Rekla je da će pozvati Darka.“

Dačes nije znala kakva je prava priroda prijateljstva njene majke sa šefom Vokerom, premda je pretpostavljala da bi on da je jebe, baš kao svi ostali muškarci u gradu.

Zagledala se u njihovo neuredno dvorište. Prošlog leta je s majkom krenula da sadi neke biljke. Robin je izneo kanticu za zalivanje i omekšao zemlju, a obrazi su mu se zarumeneli jer je stalno išao i vraćao se s vodom. Plava nemofila, lipice i planinski ljiljan.

Sve je uvenulo od nemara.

„Da li je rekla šta je to bilo?“, pažljivo je upitao Vok. „Sinoć, znaš li zašto?“

Bilo je to pomalo okrutno pitanje, na kakva nije navikla od njega, uglavnom zato što nije bilo nikakvog razloga da joj ih postavlja, ali bilo joj je jasno zašto je ovog puta pita, jer je znala za Vinsenta Kinga, za svoju tetku Sisi, koja je sahranjena na groblju pored litice. Svi znaju gde je njen grob, iza ogradice izbeljene od sunca, s bebama koje nisu preživele porođaj, decom koju je sasekao isti onaj bog kojem se roditelji te dece mole.

„Nije rekla ništa.“

Čuli su Robina kako im prilazi sleđa. Dačes je ustala i namestila mu frizuru, pljuvačkom obrisala zubnu pastu s njegovog obraza, pa proverila šta mu je u školskoj torbi, da li je poneo udžbenik i svesku, bocu s vodom.

Namestila mu je remenje preko ramena, a on se nasmešio i ona mu je odgovorila osmehom.

Stajali su jedno uz drugo gledajući kako patrolna kola odlaze niz dugu ulicu i onda je Dačes obgrlila brata i krenuli su.

Sused je zavrnuo vodu i prišao ivici svog dvorišta, blago šepajući iako se naporno trudio da to ispravi. Brendon Rok. Plečat, preplanuo. Minduša u jednom uvu, minival, svilena kućna haljina. Ponekad diže tegove dok su vrata garaže otvorena i metal trešti.

„Ponovo vaša majka? Neko bi trebalo da pozove socijalnu službu.“ Glas mu je bio kao da mu je nos polomljen ali nikada

ponovo namešten kako treba. U jednoj ruci nosi teg i povremeno ga diže i spušta. Desna ruka mu je приметно krupnija od leve.

Dačes se okrenula ka njemu.

Dunuo je vetrić. Kućna haljina mu se rastvorila.

Ona se namrštila. „Go pred detetom. Trebalo bi da pozovem pandure.“

Brendon je samo zurio dok ju je Robin odvlačio.

„Da li si videla kako se Vokove ruke tresu?“, upitao ju je.

„Uvek je gore ujutru.“

„Zašto?“

Slegla je ramenima iako je znala za Voka i svoju majku, njihove zajedničke muke i kako izlaze na kraj s njima.

„Da li je mama rekla nešto sinoć, dok sam bila u svojoj sobi?“ Radila je domaći, zadatak da izradi svoje porodično stablo, kada je Robin zalupao na vrata i rekao da je mami opet loše.

„Gledala je fotografije. One stare, sa Sisi i dekom.“ Robinu se dopala ideja da ima deku još kada je prvi put video visokog čoveka na fotografijama njihove majke. To što ga nikada nisu upoznali i što ga Star gotovo nikada ne pominje kao da mu nije bitno. Robinu su potrebni ljudi, tampon-zona jalovih imena koja će ga sprečavati da se oseća tako ranjivo. On čezne za braćom od ujaka i ujacima, gledanjem fudbala nedeljom i roštiljanjem, kao što imaju i rade sva ostala deca u njegovom odeljenju.

„Znaš li za Vinsenta Kinga?“

Dačes ga je uhvatila za ruku dok su prelazili Ulicu Fišer. „Zašto, šta ti znaš o njemu?“

„Znam da je ubio tetku Sisi. Pre trideset godina. Sedamdesetih, kada su muškarci imali brkove a mama nosila čudnu frizuru.“

„Sisi nam nije bila tetka, ne zaista.“

„Jeste, bila je“, odvratio je on. „Ličila je na tebe i mamu. Kao pljunuta.“

Dačes je tokom godina sklopila osnove te priče, izvlačeći ponešto od Star dok je ona pijano sricala, kao i iz arhivske građe u biblioteci u Salinasu. Istoj onoj biblioteci u kojoj je prošlo proleće provela sastavljajući svoje porodično stablo. Ispratila je korene porodice Redli do duboke prošlosti, a onda joj je knjiga ispala na pod kada je našla vezu s traženim odmetnikom Bilijem Bluom Redlijem. Bila je ponosna na takvo otkriće, a još više kada je stala pred celo odeljenje i iznela ga pred svima. Sa očeve strane i dalje je samo velika praznina, samo svojevrsni znak pitanja koji je doveo do svađe s njenom majkom. Star je zatrudnela sa neznancem ne jednom već dvaput, pa joj je ostalo dvoje dece koja će se celog života pitati čija im krv teče kroz vene. *Droljo*, prošaptala je tada sebi u bradu. Zbog toga je bila kažnjena zabranom izlaska na mesec dana.

„Znaš li da on danas izlazi iz zatvora?“ Robin je govorio vrlo tiho, kao da je to neka velika tajna.

„Ko ti je to rekao?“

„Riki Talou.“

Majka Rikija Taloua radi kao dispečerka u policijskoj stanici u Kejp Hejvenu.

„Šta ti je još Riki rekao?“

Robin je skrenuo pogled.

„Robine?“

On se brzo predao. „Da je trebalo da završi na električnoj, ali onda je gospođica Dolores počela da viče na njega.“

„Trebalo da završi na električnoj. Znaš li šta to znači?“

„Ne.“

Dačes ga je uzela za ruku dok su prelazili Aveniju Virdžinija, gde su placevi na kojima su podignute kuće bili malo veći. Gradić Kejp Hejven spušta se ka vodi, tako da je vrednost imanja obrnuto srazmerna brdima; Dačes zna gde je njoj mesto, njihova kuća je u ulici najdaljoj od okeana.

Prišli su grupi druge dece. Dačes je čula priče o *Endželsima* i draftu.

Kada su stigli do školske kapije, opet mu je nameстила frizuru i postarala se da mu je košulja dobro zakopčana.

Obdanište je bilo odmah pored osnovne škole Hiltop. Dačes će veliki odmor provesti kod ograde, odakle će paziti na brata. On će joj mahati i smešiti se, a ona će da jede sendvič i da pazi na njega.

„Budi dobar.“

„Aha.“

„Ne pričaj ništa o mami.“

Zagrlila ga je, poljubila u obraz i poslala ga u obdanište, gledajući kako ga preuzima gospođica Dolores. Onda je nastavila svojim putem, po pločniku krcatom decom.

Dačes nije dizala pogled prolazeći pored stepeništa gde se okupila jedna grupa, Nejt Dorman i njegovi prijatelji.

Nejt joj se javio, podignutog okovratnika i rukava podvrnutih preko njegovih žgoljavih bicepsa. „Čujem da ti se keva opet sjebala.“

Prolomilo se horsko smejanje.

Ona se istog trena okrenula ka njemu.

Odvratio joj je pogled. „Šta je?“

Pogledala ga je pravo u oči.

„Ja sam odmetnica Dačes Dej Redli, a ti si kukavica, Nejte Dormane.“

„Ti si luda.“

Zakoračila je ka njemu, gledajući ga kako guta knedlu.

„Pomeni mi porodicu samo još jednom i glavu ću ti otkinuti, mamicu ti jebem.“

Pokušao je da prasne u smeh, ali nije mu uspelo. O njoj se svašta priča; iako je lepog lica i vitkog stasa, ume da odlepi toliko gadno da čak ni njegovi prijatelji neće da se umešaju.

Progurala se pored njega i čula kako mu se oteo težak uzdah dok je ona ulazila u školu a oči je pekle od još jedne mučne noći.

3

Ruševne litice protezale su se u krivinama skoro dva kilometra pre nego što put obilazi zaliv i nestaje među visokim hrastovima Klirvoter Kova. Vok je pratio put, ni u jednom trenutku ne prelazeći pedeset na sat.

Ostavio je Dačes i Robina, pa se odvezao do kuće Kingovih, pokupio lišće s prilaza u jednu plastičnu vreću i počistio smeće iz dvorišta. Trideset godina se stara o tom dvorištu i to je postalo deo njegove svakodnevne rutine.

U stanici se javio Lei Talou na recepciji; rade samo njih dvoje i Vok je dežuran svakog bogovetnog dana. Kroz prozor je gledao kako se godišnja doba smenjuju i ljudi dolaze na odmor i vraćaju se kući. Ostavljaju izletničke korpe s vinom, sirom i čokoladom zbog kojih svake godine buši još jednu rupu u svom opasaču.

Imaju jednu pomoćnu radnicu, Valeriju, koja dolazi na posao kada im zatreba – zbog parada, predstava ili kad joj je naprosto dosadno jer nema šta drugo da radi osim da održava svoje dvorište.

„Jesi li spreman za danas, za povratak Kinga?“

„Spreman sam već trideset godina.“ Pokušao je da se suzdrži da se ne nasmeši. „Oдох, kupiću pecivo u povratku.“

Izašao je na Glavnu, kao svakog bogovetnog jutra, uvežbanim korakom kao panduri koje je gledao na televiziji. Pokušao je da pusti brkove, kao Magnum, hvatao beleške gledajući *Forenzičke dosijee*, a jednom je čak kupio kišni mantil bež boje. Ako ikada iskoči neki pravi slučaj, biće spreman.

Zastave su visile s ulične rasvete, blistavi terenci bili su parkirani jedan iza drugoga tako da između njih nije moglo da se prođe, a zelene strehe bacale su hlad po besprekorno čistom pločniku. Video je da je mercedes Patersonovih zauzeo dva parking-mesta, ali neće napisati kaznu, već će možda samo prijateljski upozoriti Kertisa kada ga sledeći put bude video. Ubrzao je korak prolazeći pored kasapina, ali Milton je hitro izašao, pa stao na pragu, bele kecelje isprskane crvenilom, držeći krpu obema šakama kao da može da se otarasi mrlja na dlanovima.

„Dobro jutro, Vok.“ Milton je bio dlakav čovek. Guste kovrdže štrčale su sa svakog delića njegovog tela i bio je jedan od onih ljudi što moraju da se briju sve do očiju, i to triput dnevno za slučaj da prođe neki čuvar zoološkog vrta pa da ga gađa strelicom za uspavlivanje.

U izlogu je visio jelen, tako svež da je bilo sasvim jasno da je koliko juče tumarao po Mendosinu. Milton je lovac, pa u sezoni zatvori radnju, natakari lovački šešir, napuni terenac puškama, najlonima i prenosnim frižiderom punim piva. Vok je jednom išao s njim u lov, pošto nije mogao da smisli izgovor na koji može da se izvlači dovoljno dugo.

„Da li si stigao da razgovaraš s Brendonom Rokom?“ Milton je skoro pa ispljunuo to ime, svaku reč izgovarajući s naporom kao da je ostao bez daha tokom pristojnog dela razgovora.

„Na spisku mi je.“

Brendon Rok vozi mustang kome auspuh puca toliko glasno da je pola ulice prijavilo kada se prvi put desilo. U međuvremenu je to postalo prava napast.

„Čuo sam za nju. Star. Ponovo.“ Milton je krvavom krpom obrisao znoj sa čela. Priča se da on ne jede ništa osim mesa i da to već ostavlja traga na njemu.

„Dobro je. Bolesna, ovoga puta samo je bila bolesna.“

„Sve sam video. Baš šteta... zbog one dece.“ Milton živi tačno preko puta Star. Zanima se za nju i njenu decu, što je više posledica samačkog života nego činjenice da taj čovek zapoveda sve malobrojnijom Građanskom stražom.

„Ti uvek sve vidiš, Miltone. Možda je trebalo da ti budeš pandur.“

Milton je odmahnuo rukom. „Dovoljna mi je i Straža. Pre neku noć deset – pedeset jedan.“

„Šlep-služba potrebna.“

Milton voli da koristi policijske šifre, obilato i loše.

„Ima ona sreće jer ti paziš na nju.“ Milton je izvadio čačkalicu iz džepa i počeo da čačka komadić mesa koji mu se zaglavio između sekutića. „Nešto sam razmišljao o Vinsentu Kingu. Da li je to danas? Pričaju ljudi da je danas.“

„Jeste.“ Vok se sagnuo, pokupio jednu limenku i bacio je u smeće; sunce mu greje vrat.

Milton je zazviždao. „Trideset godina, Vok.“

Bilo bi deset, i to u najgorem slučaju, samo da nije bilo tuče u zatvoru. Vok nikada nije dobio pun izveštaj o tome, već je samo čuo da njegov prijatelj iz detinjstva nosi dve smrti na duši. Deset godina pretvorilo se u trideset, a ubistvo iz nehata u ubistvo s predumišljajem i dečak se pretvorio u odraslog čoveka.

„Još razmišljam o onom danu, kako smo pretraživali šumu. Dakle, on se vraća u Kejp?“

„Koliko znam.“

„Slobodno ga pošalji ovamo ako mu nešto zatreba. Zapravo, znaš šta, Vok, kako bi bilo da ostavim nekoliko papaka za njega? Kako ti se to čini?“

Vok je pokušavao da smisli kako da mu odgovori.

„Onako.“ Milton se nakašljao i spustio pogled. „Nebo noćas... supermesec. Biće baš veličanstven prizor, a samo što sam kupio novi *Selestro*nov teleskop. Moram da ga namestim, ali ako hoćeš da svratiš...“

„Već sam nešto isplanirao. Neki drugi put?“

„Naravno, ali svrati kad završiš smenu, daću ti vrat.“ Milton je klimnuo glavom ka jelenu.

„Bože, jao, nemoj, molim te.“ Vok je ustuknuo, pa se popapšao po stomaku. „Moram da skinem...“

„Ne brini, to je posno. Lep je to komad mesa ako ga izdinstajš kako treba. Ponudio bih ti srce, ali kada ga stavim na vatru, dobije takav ukus da ti dođe da pevaš.“

Vok je sklopio oči osećajući kako ga preplavljuje mučnina. Ruke su mu se tresle. Milton je primetio, pa se činilo kao da će reći još nešto, tako da je Vok brzo produžio dalje.

Nije video nikoga u blizini, pa je progutao par pilula.

Bio je dobro i bolno svestan svoje zavisnosti.

Prošao je pored kafića i radnji, pozdravio nekoliko ljudi, pomogao gospođi Astor da utovari u auto kese iz prodavnice, slušao Feliksa Koka kako mu se žali na saobraćajnu gužvu u Ulici Fulerton.

Svratio je u *Brantove delikatese*, čiji je izlog bio krcat pecivima i sirevima.

„Hej, šefe Vokeru.“

Alis Oven, kose pokupljene u rep i našminkana iako je bila obučena kao za vežbanje. Nosila je u naručju nekakvog sićušnog mešanca, tako mršavog da mu je Vok prebrojao rebra dok se psić sav tresao. Pružio je ruku da ga pomazi samo da bi video iskežene zube.

„Da li bi vam smetalo da pridržite Ledi dok ja pokupim nešto? Vraćam se za sekundu.“

„Naravno.“ Krenuo je da uzme povodac.

„Oh, ne smete da je spuštate. Upravo su joj potkresani nokti, pa su osetljiviji.“

„Kandže?“

Alis mu je tutnula psa u ruke i krenula napolje.

Gledao je kroz izlog kako ona naručuje, pa zastaje da razgovara s nekim ko je tu došao na odmor. Prošlo je deset minuta, a pas mu je sve vreme dahtao u lice.

Kada se Alis napokon vratila, bila je natovarena kesama, pa je odneo psa do njenog terenca i sačekao da utovari stvari. Zahvalila mu je, pa gurnula ruku u papirnu kesu i dala mu jedan kanoli. Pretvarao se da neće da ga uzme, pa je sačekao da skrene s Glavne pre nego što ga je pojeo u dva zalogaja.

Išao je niz Kasidi, pa presekao preko Ajvi Renč rouda. Kod Starine kuće stajao je neko vreme na tremu, slušajući muziku koja se čula iznutra.

Star je otvorila vrata pre nego što je stigao da pokuca, pozdravljajući ga osmehom zbog kojeg nije dizao ruke od nje. Izjedena, ali prelepa; utučena, ali i dalje blistavih očiju. Nosila je ružičastu kecelju kao da nešto peče. Vok je dobro znao da joj je ostava prazna.

„Dobar dan, šefe Vokeru.“

Nije mogao a da se ne nasmeši.

Unutra se ventilator lagano vrteo, gipsani zid je mestimično izguljen, draperije strgnute s alki kao da je Star bila nestrpljiva da zakloni dnevno svetlo. Muzika s radija glasno se čula, ona pesma *Skinjarda* o Alabami, dok je Star plesala po kuhinji, puneći vreću za smeće praznim bocama piva i paklicama laki strajka. Iscerila mu se, kao klinka. I dalje je tako zračila, ranjivo, kao da je u nevolji i kao da je nevolja.

Zavrtela se jednom, pa u vreću ubacila priručnu pepeljaru sklepanu od aluminijumske folije. Iznad kamina stajala je fotografija, njih dvoje s četrnaest godina, spremni da dočekaju budućnost.

„Kako glava?“

„Nikad bolje. Sada sasvim jasno razmišljam, Vok. Hvala ti i tako to... za sinoć. Mada, mislim da mi je to i bilo potrebno, znaš. Poslednji put. Sada sve vidim kako treba.“ Kucnula se po glavi, pa nastavila da pleše po kuhinji. „Klinci nisu videli ništa, zar ne?“

„Zar ćemo baš danas o tome?“

Dok se muzika utišavala, ona se napokon zaustavila, obrisala znoj sa čela i vezala kosu u rep. „To dođe i prođe. Da li Dačes zna?“

Star njega pita za svoju rođenu ćerku.

„Ceo grad zna.“

„Misliš li da se promenio?“

„Svi smo se promenili.“

„Ti nisi, Vok.“ Pokušala je da ispadne kao da mu se divi, ali on je čuo samo prezir.

Vinsenta nije obišao pet godina, mada je često pokušavao. Isprva mu je često išao u posete, s Grejsi King u njenom starom rigalu. Bilo je hladno i surovo to što je sudija jednog petnaestogodišnjeg dečaka poslao u zatvor za odrasle. Starin otac je svedočio, pričao je o Sisi, o tome u kakvu devojčicu raste. Pokazali su fotografije mesta zločina, nožice, krv na maleckoj šaci. Pozvali su i Hača, direktora škole, da svedoči, i on im je ispričao kakav je Vinsent bio dečak. Pravio je nevolje.

A onda je bio red na Voka i otac ga je gledao, obučen u smeđu košulju, poštenog lica. Bio je predradnik u *Talou konstrakšen*, imali su fabriku u kojoj se snovi pretvaraju u dim dva mesta dalje od njihovog. Tog istog leta Vok je išao s njim na poslovnu orijentaciju. Stajao je u radničkom kombinezonu i gledao sve ono sivilo, cevi i skele zamršene kao creva, katedralu od raznog metala.

U toj sudnici Vok je pogledao oca pravo u oči, u kojima se videlo koliko se on ponosi njime, i saopštio nepatvorenu istinu koja je zapečatila sudbinu njegovom najboljem prijatelju.

„Više ne moram da se osvrćem“, kazala je Star.

Skuvao je kafu. Pili su je na terasi, a ptice na ljuljašci su zamahale krilima i zalepetale kada je Vok seo u staru stolicu.

Hladila se po licu. „Ideš po njega.“

„Rekao je da ne dolazim. Pisao sam mu.“

„Ali svejedno ćeš otići.“

„Hoću.“

„Nemoj da mu kažeš... za mene i sve to.“ Koleno joj je igralo, lupkala je prstom po stolici. Sva energija pre nego što nastupi pravi izliv.

„Pitaće.“

„Neću da dolazi ovamo. Mislim da ne mogu da podnesem, u mojoj kući.“

„Okej.“

Zapalila je cigaretu, pa sklopila oči.

„Nego, ima jedan novi program u...“

„Batali.“ Digla je ruku. „Rekla sam ti. Ostavila sam to za sobom.“

Pokušali su da ide na savetovanje. Vok ju je vozio u Bler Pek svakog meseca i tako sto godina. Psihijatar kao da je uspeo da dopre do nje, bilo je pravog napretka. Vok bi je odvezao, ostavio, pa otišao u restoran da sačeka. Prošlo bi po tri sata, ponekad i duže pre nego što bi ga pozvala. Nekad su se klinici satima vozili s njima, čuteći pozadi, gledajući kako njihova nevinost prati patrolna kola, zaostajući za njima sve više i više.

„Ne može... ovako više ne može.“

„I dalje krckaš pilule, Vok?“

Hteo je da joj kaže kako je to nešto drugo, ali onda se zapitao šta zapravo. Oboje su bolesni. Prosto i jednostavno.

Uhvatila ga je za ruku i stisnula, kao da mu govori da nije htela da ga povredi.

„Mislim da si umazao košulju kremom.“

Spustio je pogled, a ona je prasnula u smeh.

„Vidi nas samo. Znaš, ponekad i dalje osećam.“

„Šta?“

„Kao da mi je petnaest, bejbi.“

„Matori smo.“

Ispustila je s usana savršen kolut dima. „Jok ja, Vok. Ti si omatorio, a ja tek počinjem.“

Zasmejao se gromoglasno, pa se i ona nasmejala. I eto, to su oni, Vok i Star, trideset godina koje se odmotavaju sve dok na kraju ne ostane samo dvoje klinaca koji seru i zbijaju šale.

Proveli su još jedan sat u lagodnoj tišini. Ni jedno ni drugo nije to izgovorilo, ali oboje su znali da im je na pameti samo jedno. Vinsent King se vraća kući.

Vok je vozio posmatrajući vodu, zlatne prelive po površini i kršenje talasa o litice.

Preko sto pedeset kilometara na istok, do Kazнено-popravnog zavoda Fermont Kaunti.

Gromonosni oblaci obrazovali su se kao nakupljene životne greške, a ljudi u dvorištu stajali su i gledali u nebo.

Skrenuo je na ogroman parking i ugasio motor. Zvuk zujanja, muškarci se deru, samotni talas utamničenih duša valja se prema kilometrima i kilometrima bezbožnog prostranstva.

Ma kakve da su okolnosti, to nije bilo mesto za petnaestogodišnjeg dečaka. Sudija je bio kamenog lica dok je donosio zapanjujuću presudu da se on pošalje u popravnu ustanovu, dok je govorio tu strogu istinu o prevaspitavanju koje treba da se odigra čitav jedan svet dalje od te sudnice u Las Lomasu. Vok se ponekad pitao kakva je šteta napravljena te noći, neizmerna, kao paukova mreža povreda koja je bacila senku na tako mnogo života, zamenjujući novo starim, svežinu raspadanjem. Video je to kod Star i video je to kod njenog oca, ali ni kod koga nije video više nego kod Dačes, koja nosi sa sobom tu noć što se desila davno pre njenog rođenja.

Kucanje po prtljažniku, izašao je i nasmešio se upravniku Kadiju, visokom, vitkom i nasmejanom. Slobodno može da se zaboravi prekaljena prilika, čovek ubijen u pojam okruženjem u kome se silom prilika nalazi i zbog toga bezobziran, jer Kadi je oduvek prijateljski nastrojen i dobar.

„Vinsent King“, primetio je Kadi smešeći se. „Vi iz Kejp Hejvena vodite računa o svojim, zar ne? Kako je tamo, i dalje rajski?“

„Jeste.“

„Moram reći da bih voleo da imam još stotinu takvih kao što je Vinsent. Momci mi kažu da uglavnom i zaborave da je tu.“ Kadi je krenuo, a Vok pošao u korak s njim.

Prošli su kroz kapiju, pa kroz još jednu, i onda ušli u nisku zdepastu zgradu okrečenu zelenom bojom za koju mu je Kadi rekao da je osvežavaju svakog godišnjeg doba. „Odmara oči. Govori o praštanju i ličnom preobražaju.“

Vok je gledao dva tipa s četkama kako pažljivo kreće duž lajsne, usana čvrsto stisnutih od usredsređivanja na posao.

Kadi je uhvatio Voka za rame. „Slušaj, Vinsent King je odslužio svoje, ali neće biti lako naterati ga da i on to shvati. Slobodno me zovi ako ti bilo šta zatreba.“

Vok je stajao u čekaonici i gledao široko dvorište i ljude koji ga obilaze, glava gordo podignutih kao da ih je Kadi naučio da je stid zapravo greh. Da nije bilo bodljikave žice kojom je krajolik bio surovo ispresecan, bila bi to scena od koje staje dah, *Naša dobra zemlja*^{*}, ljudi u kombinezonima koji kao da su samo izgubljena deca, kao što su nekad odista i bili.

Prošlo je pet godina otkad je Vinsent prestao da prima posete, tako da bi Voku bilo malo teže da ga prepozna, samo da nije njegovih očiju, i dalje dovoljno plavih. Bio je visok, skoro pa ispijen koliko je bio mršav, upalih obraza i vrlo daleko od drčnog petnaestogodišnjaka koji je ušao u taj zatvor.

^{*} *Naša dobra zemlja (Our Good Earth)* – slika i ratni plakat američkog slikara Džona Stjuarta Karija. (Prim. prev.)

Ali onda ga je Vinsent ugledao i on se nasmešio. Bio je to osmeh koji ga je i uvalio i izvukao iz više nevolja nego što Vok može i da se seti. On je i dalje tu, bez obzira na sva upozorenja i to što ljudi pričaju da zatvor promeni čoveka, njegov prijatelj je i dalje tu.

Vok je pošao korak napred, poneo se mislju da raširi ruke i da ga zagrlji, ali onda je samo lagano pružio ruku.

Vinsent ju je pogledao kao da je zaboravio da u ruci može da bude samo pozdrav i ništa više. Prihvatio ju je i lagano se rukovao.

„Rekao sam ti da ne dolaziš.“ Govorio je tiho i bezizražajno. „Ali hvala ti.“ U njegovim pokretima bilo je nečega bezmalo pobožnog.

„Drago mi je što se vidimo, Vine.“

Vinsent je popunio papirologiju, a jedan čuvar je sve vreme bio u blizini i posmatrao šta se dešava; čovek koji nakon trideset godina robije izlazi na slobodu nije bio prizor koji mami ma kakvu opasku. Samo još jedan dan u saveznoj državi Kaliforniji.

Pola sata kasnije našli su se pred poslednjom kapijom i obojica su se okrenuli kada je Kadi izašao.

„Vinsente, tamo će biti gadno.“ Zagrlio ga je brzo i snažno i nešto je prostrujalo među njima, možda trideset godina uljudne rutine koja je napokon prekinuta.

„Više od polovine.“ Kadi je držao Vinsenta još trenutak. „Toliko njih mi se vrati. Vodi računa da ne budeš jedan od njih.“

Vok se zapitao koliko li je puta Kadi izgovorio tu bremenitu rečenicu.

Hodali su rame uz rame, i kada su stigli do patrolnih kola, Vinsent je spustio ruku na haubu i pogledao Voka.

„Nikada te nisam video u uniformi. Dobio sam fotografiju i na njoj još i možeš da prođeš, ali ovako, uživo, pravi si pandur.“

Vok se nasmešio. „Jesam.“

„Čoveče, nisam siguran da mogu da budem prijatelj s pandurom.“

Vok se nasmejao i skoro da se onesvestio od olakšanja.

Isprva je vozio polako, pošto je Vinsent pomno gledao skoro sve oko sebe, kroz prozor spušten bezmalo do kraja tako da ih je vetar šibao. Vok je hteo da pričaju, ali te prve kilometre prešli su kao u snu.

„Nešto sam razmišljao o onome kad smo se ukrkali kao slepi putnici na *Sent Rouz*“, zaustio je Vok, pokušavajući da zvuči nehajno, kao da u dolasku nije vežbao kako da zapodene razgovor s njim.

Vinsent je digao pogled, malčice se smešeći od uspomene na to.

Upoznali su se rano, kada im je bilo deset godina i prvog dana leta. Otpedalali su do vode, sakrili bicikle i ušunjali se na barku, boreći se da dođu do daha ispod cerade dok se sunce uspinjalo po nebu i svetlost prosijavala kroz platno do njih. Vok još pamti rad motora dok su je Skip Daglas i njegovi ljudi okretali prema beskrajnoj okeanskoj pučini. Nije čak ni popizdeo kada su izašli ispod cerade, već je samo radiom pozvao obalu i kazao da će ih zadržati na jedan dan. Vok se u životu nije naradio kao tada, dok je ribao drvo i kutije, a smrad riblje krvi nije mogao da potisne taj osećaj, ukus života bez granica.

„Znaš da Skip i dalje radi, jedan lik po imenu Endru Viler vodi posao. Skip mora da ima već osam banki.“

„Majka mi je tog dana jebala sve po spisku.“ Vinsent se nakašljao. „Hvala ti. Zbog sahrane i što si uradio sve ono.“

Vok je spustio vizir, da mu sunce ne bi išlo u oči dok vozi.

„Negu, hoćeš li da mi ispričaš šta je s njima?“ Vinsent se namestio u sedištu, nogu skupljenih, a pantalone su mu bile za tri centimetra predugačke u gležnjevima.

Vok je usporio pred prugom kojom prolazi teretni voz, čelične kutije crvene su se od rđe i čula se piskutava buka.

Prešli su preko šina i ušli u jedan od onih gradića koji su bili uspešni dok su rudnici radili, a onda je Vok napokon odgovorio. „Ona je dobro.“

„Sada ima decu.“

„Dačes i Robina. Sećaš li se kada smo upoznali Star?“

„Aha.“

„Vratićeš se u taj trenutak kada vidiš Dačes.“

Vinsent se tada izgubio u mislima, a Vok je dobro znao gde je tačno odlutao, u onaj prvi dan kada je Starin otac dovezao svoju *rivijeru* u Kejp. Vinsent i Vok dovezli su se biciklima i videli čitav život spakovan u prtljažnik, odeću, kutije i kofere pribijene uz staklo. Jedan do drugoga, držeći guvernale svojih bicikala marke *stelber*, dok ih je sunce grejalo po vratu. Najpre je izašao muškarac, krupan i plećat, pa ih je odmerio kao da dobro zna kakvi su oni. Ali bili su klinci, kako se Vok seća, i sve njihove brige bile su ograničene na to da nađu kolekcionarsku karticu s Vilijem Mejsom, jer je Vinsentova čarobna kugla saopštila da im sleduje sreća. Onda je on iz auta izvukao devojčicu koja je još spavala, uzimajući je u naručje tako da je njena glava pala na njegovo rame dok se on osvrtao levo i desno po svojoj novoj ulici. Sisi Redli. Samo što se nisu okrenuli, da se vrate do Vokovog dvorišta i kućice na drvetu koju su pravili kada su se otvorila zadnja vrata auta i kroz njih se protegle najduže noge koje je Vok u životu video. Vinsent je opsovao, usta potpuno otvorenih i ne skidajući pogled s te devojčice njihovih godina i prelepe kao Džuli Njumar. Izašla je iz auta žvaćući žvaku i bacila pogled ka njima. *Jebenti sunce*, ponovio je Vinsent. Onda ju je otac uveo u staru kuću Klajnmanovih, ali ne pre nego što je ona stigla da se osvrne i na heri glavu ka njima, ne smešeći se već ih samo gledajući pogledom koji je progoreo Vinsentovu dušu.

„Nedostajao si mi. Dolazio bih da te obilazim, znaš, samo da si me pustio. Dolazio bih ti u posetu svakog vikenda.“

Vinsent nije skidao pogled s krajolika, koji najviše zanima čoveka koji je život proživio kroz televizor.

Na auto-putu Central Veli svratili su u restoran pored Hanforda i naručili burgere. Vinsent je pojeo pola, sve vreme gledajući kroz prozor neku majku s detetom, starca pogurenog

kao da svoje godine starosti, sve do jedne, nosi na leđima. Vok se pitao šta li on to vidi. Automobile koji su mu strani, radnje koje je video samo na televizijskom ekranu. Od 1975. godine pa do novog milenijuma, 2005. nekada je delovala kao da će svi imati leteća kola i robotske služavke, a sada eto ih tu.

„Kuća...“

„Obilazio sam je. Treba da se poradi na njoj, krov i trem, pola dasaka je trulo.“

„Dobro.“

„Ima jedan građevinar, Diki Dark, koji je detaljno ispituje svake godine, mesec dana pred leto. Ako ikad budeš hteo da je prodaš...“

„Neću.“

„Dobro.“ Vok je rekao šta je imao. Ako Vinsentu trebaju pare, moći će da proda kuću, poslednji dom na liniji fronta, Sanset roudu.

„Jesi li spreman da kreneš kući?“

„Upravo sam otišao od kuće, Vok.“

„Ne, Vine, nisi.“

Nije bilo nikakvog slavlja kada su se vratili u Kejp Hejven, nikakvih prijateljskih lica, zabava ili strke. Vok je primetio da je Vin duboko udahnuo kada su sa vrha brda ugledali Tihi okean, videli beskrajnu vodu kako hrli ka njima, vrhove borova i veličanstvenih kuća na rtu i mimo njega.

„Izgradilo se“, primetio je Vinsent.

„Jeste.“

Isprva je bilo otpora, samo ne dovoljno jer je obećanje da će biti para bilo i te kako ispunjeno. Vlasnici radnji, kao što je Milton, istupili su govoreći da im je dozlogrdilo da se dovijaju i muče. Ed Talou je kazao da je njegova građevinska firma pred zatvaranjem.

Kejp Hejven je bio uklesan u litice, spokojan i sačuvan, gradić kao prenet iz Anahajma*. Vok je osećao kako se svaka

* Grad u Kaliforniji u kojem je podignut *Diznilend*. (Prim. prev.)

nova cigla polaže kao preko njegovog detinjstva, kao preko uspomene koje on tako grčevito pokušava i mora da sačuva.

Vok je krišom pogledao šake svog prijatelja, bezbroj dubokih ožiljaka preko njegovih zglavaka. On je oduvek bio opasan momak. Napokon, stižu do padine koja vodi na Sanset roud, gde je kuća Kingovih stajala kao neželjena senka po najsvetlijem danu.

„Suseda više nema.“

„Kuća im je pala. Litice se krše i lome, kao Point Djum. Poslednja je pala juče. Ferlounovi. Tvoja kuća je dovoljno udaljena, a pre par godina postavili su lukobran.“

Vinsent je samo gledao to mesto, obmotano trakom kao poprište zločina, što i jeste. Iza njega je bilo kuća, dovoljno blizu da ulica ne bude izolovana, i dovoljno daleko da kuća Kingovih uživa najspektakularniji pogled.

Vinsent je izašao iz auta i stao pred kuću, gledajući natruple zabate i propale kapke.

„Kosim travu.“

„Hvala ti.“

Pošao je za Vinsentom uz krivudavi prilaz, stepenice, pa onda u hladan i mračan hodnik. Cvetne tapete na zidovima podsećale su na sedamdesete i milion somotskih sećanja.

„Stavio sam čistu posteljinu.“

„Hvala ti.“

„I napunio frižider. Ima piletine i nešto...“

„Hvala ti.“

„Ne moraš to da ponavljaš.“

Iznad kamina bilo je ogledalo i Vinsent je prošao pored njega ne gledajući. Voku se činilo da se on sada kreće drugačije, kao da mu je svaki korak upozorenje da treba paziti gde staješ i šta radiš. Znao je da je prvih nekoliko godina za njega bilo gadno i to se nije ispoljavalo tako što je sve vreme plakao i nije mogao da zaspi, već gadno kao što je gadno zgodnom dečaku koji je upao među najgore ljude. Pisali su pisma, i Vok i Grejsi